

Sibbo kommun

DELGENERALPLAN FÖR SKÄRGÅRDEN OCH KUSTEN

Naturabedömning

0630-C8968

18.12.2009

18.12.2009

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Inledning	1
2	Metoder och material.....	1
2.1	Lagstiftning.....	1
2.2	Naturabedömning	2
2.3	Material.....	4
3	Plan	5
4	Naturaområdena och deras naturvärden	5
5	Konsekvenser	8
5.1	Svarta backens lund och Östersundoms fågelvatten	8
5.2	Box myrar	9
5.3	Byträsket.....	9
5.4	Söderskärs och Långörens skärgård	10
5.5	Konsekvenser som orsakar skada på Naturaområdena	11
6	Samverkan.....	11
7	Sammandrag.....	11

SIBBO KOMMUN DELGENERALPLAN FÖR SKÄRGÅRDEN OCH KUSTEN

NATURABEDÖMNING

1 Inledning

På delgeneralplaneområdet skärgården och kusten i Sibbo eller i dess omedelbara närhet finns fyra områden som införlivats i nätverket Natura 2000. Byträskets Naturaområde ligger i sin helhet på delgeneralplaneområdet och av Naturaområdet Box myrar finns en liten del inom delgeneralplaneområdet. Svarta backens lund – Östersundoms fågelvatten ligger väster om planområdet. Planområdet ligger som närmast på 400 meters avstånd från Naturaområdet. Naturaområdet Söderskärs och Långörens skärgård ligger på Borgåsidan, men området gränsar mot planområdet.

Uppgiften är att göra en bedömning av delgeneralplanens konsekvenser för naturvärdena på ovannämnda Naturaområden. Bedömningen grundar sig på utkastet till planbeskrivning (14.10.2008). Bedömningen har gjorts av FK, biolog Jari Kärkkäinen på FCG Finnish Consulting Group Oy:s byrå i Kuopio.

2 Metoder och material

2.1 Lagstiftning

Med hjälp av nätverket Natura 2000 skyddas de i EEG:s habitatdirektiv (92/43/EEG) och fågeldirektiv (79/409/EEG) avsedda naturtyper, arter och dessas livsmiljöer, vilka förekommer på områden som medlemsstaterna har uppgett eller föreslagit att skall införlivas i nätverket Natura 2000.

Utgångspunkten för Naturabedömningen är 65 § och 66 §¹ i naturvårdslagen som stiftats för att trygga skyddet av områden som hör till nätverket Natura 2000. Den förstnämnda paragrafen gäller skyldigheten att göra en bedömning (NVL 65 §). Om ett projekt eller en plan sannolikt betydligt försämrar de naturvärden i ett område, vilka utgjort grunden för att skydda det som Naturaområde, ska konsekvenserna bedömas på ett behörigt sätt. Nödvändigheten att göra Naturabedömningar kan öka på grund av samverkan mellan olika projekt och planer. Detta gäller också för ett projekt som ska förverkligas utanför ett Naturaområde, om det sannolikt har skadliga verkningar som sträcker sig in på området.

Den andra nämnda bestämmelsen gäller förbudet att försämra naturvärden (NVL 66 §). En myndighet får inte bevilja tillstånd att genomföra ett projekt eller godkänna eller fastställa en plan, om bedömnings- och utlåtandeförfarandet visar att projektet eller planen betydligt försämrar de naturvärden för vilkas skydd området införlivats i nätverket Natura 2000.

Enligt 66 § naturskyddslagen får, om bedömnings- och utlåtandeförfarandet visar att projektet eller planen betydligt försämrar de naturvärden för vilkas skydd området införlivats eller avses bli införlivat i nätverket Natura 2000, tillståndet dock beviljas eller planen godkännas eller fastställas, om statsrådets allmänna sammanträde beslutar att projektet eller planen skall genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning. Om det i området finns en sådan prioriterad naturtyp som listats i habitatdirektivets bilaga I

¹ Naturvårdslagen 1096/1996

eller en sådan prioriterad art som avses i bilaga II till direktivet, skall kommissionens utlåtande inhämtas.

Om det är nödtvunget att försämra de naturvärden som varit grund för skyddet skall försämringen kompenseras. Som kompensation för det försämrade området skall ett ersättande område uppsökas (motsvarande arter och naturtyper för vars skydd området utsetts) vilket naturgeografiskt hör till samma område. Kompensationsområdet skall i praktiken vara större än det område som det ersätter. Kompensationsåtgärderna skall till sina centrala delar vara förverkligade innan försämringen sker. Miljöministeriet bereder förslagen till nya områden och överlämnar dem till statsrådet för godkännande.

2.2 Naturabedömning

Naturabedömningen koncentreras kring de naturtyper eller arter som legat till grund för skyddet. De Natura-naturvärden som bedömningen gäller, framgår av Natura 2000 – datablanketten och antingen är:

- på SCI- områden, naturtyper i habitatdirektivets bilaga I, eller
- på SCI-områden, naturtyper i habitatdirektivets bilaga II, eller
- på SPA-områden fågelarter i fågeldirektivets bilaga I, eller
- på SPA-områden, flyttfåglar som avses i fågeldirektivets artikel 4.2

Exceptionellt gäller bedömningsskyldigheten inte de arter, för vilka Finland i medlemsförhandlingarna har avtalat om undantag från habitatdirektivet (fiskarter, europeisk bäver, varg, björn och lo). Ytterligare omfattar inte bedömningsskyldigheten på SPA- områden naturtyper eller arter uppräknade i habitatdirektivets II bilaga, även om de nämns på datablanketten. På motsvarande sätt har fåglar på SPA-områden ingen betydelse på ett SCI-område.

I habitatdirektivet eller fågeldirektivet har inte definierats när naturvärden försämras eller när de försämras avsevärt. Enligt tolkningshandledningen för 6 artikeln i kommissionens habitatdirektiv (92/43/EEG) *"kan allt som bidrar till att minska ytan för en livsmiljö för vilken området utsetts kan alltså betraktas som en försämring. Till exempel måste betydelsen av minskningen av livsmiljöns yta bedömas i relation till livsmiljöns del av områdets hela yta"*.

Konsekvensernas storlek har bedömts med en femgradig skala som beskriver försämringen av naturtypen eller minskande andel areal eller att arten försvagas eller förlorar individer i relation till arealen för naturaområdets hela areal eller artbestånd (tabell 1)². Konsekvensernas sannolikhet har bedömts utgående från följande klasser: säkra, synnerligen sannolika, sannolika, kan förestå, förutspås och osannolika samt synnerligen osannolika.

Angående begreppet "betydande påverkan" konstateras i tolkningshandledningen för habitatdirektivets (92/43/ETY) 6 artikel, *"vad som är betydande påverkan måste bedömas med beaktande av de särskilda egenskaperna och miljöförhållandena i det område som planen eller projektet gäller"*. Vid konsekvensbedömningen har lämpliga kriterier³ för bedömningen av områdets naturvärden tillämpats. Konsekvensernas betydelse, klassificering, och kriterier finns i tabell 2². Det kan konstateras att om konsekvenserna av ett projekt eller en plan är stora till måttliga för en naturtyp eller en art så innebär konsekvenserna en betydande försämring.

² Jokimäki & Hamari 2007

³ Söderman 2003

Sålunda kan en plan eller ett projekt försvaga en naturtyp så att den eller arten försvinner på kort eller lång sikt. Detta är ett hinder för att bevilja tillstånd för projektet.

Tabell 1. Klassificering av konsekvensernas storlek och kriterier för klassificeringen

Mycket stora konsekvenser	Konsekvenser för mera än 80 % av naturtypen på Natura-området eller för över 80 % av förekomsten av en art på Natura-området som är listad i direktivet
Kraftiga	Konsekvenser för mera än 50-80 % av naturtypen på Natura-området eller för över 50-80 % av förekomsten av en art på Natura-området som är listad i direktivet
Måttliga konsekvenser	Konsekvenser för mera än 10 % men under 50 % av naturtypen på Natura-området eller för över 10 % men under 50 % av en art på Natura-området som är listad i direktivet
Lindriga konsekvenser	Konsekvenser för mindre än 10 % av naturtypen på Natura-området eller för under 10 % av förekomsten av en art på Natura-området och är listad i direktivet
Inga konsekvenser	Inga förändringar eller förändringarna gäller en synnerligen liten del av naturtypen (under 0,5 %) eller förekomsten av en art på Natura-området som är listad i direktivet

Tabell 2. Klassificering av konsekvensernas betydelse och kriterier för klassificeringen

Stor betydelse	Projektet försvagar arten som skall skyddas eller skyddsnivån för naturtypen eller leder på kort sikt till att naturtypen/arten försvinner.
Måttlig betydelse	Projektet försvagar arten som skall skyddas eller skyddsnivån för naturtypen eller leder på lång sikt till att naturtypen/arten försvinner.
Ringa betydelse	Projektet har ringa konsekvenser för arten som skall skyddas eller för naturtypen och hotar inte naturtypens/artens bevarande på området.
Betydelselös	Projektet orsakar inga konsekvenser för arten eller naturtypen som skall skyddas.

Utom konsekvenserna för enskilda naturtyper och arter skall bedömas om projektet kan leda till skada på Naturaområdet som helhet. Områdets integritet hör till målen för skydd av området⁴.

Enligt kommissionens handledning är en skadlig inverkan på området som helhet det slutliga kriterium på basen av vilket konstateras om konsekvenserna är betydande. I habitatdirektivets 6 artikel 3 punkt bestäms att myndigheterna får godkänna ett projekt eller en plan först efter att ha försäkrat sig om, att "det berörda området inte kommer att ta skada". I kommissionens tolkningshandledning konstateras att integritet betyder "förbli oskadat". Härvid är det fråga om, om området trots projektet eller planen på lång sikt kan bevaras i det skick att de *naturtyper som omfattas av skyddsmålen inte nämnvärt minskar och de skyddade arternas populationer kan utvecklas gynnsamt eller åtminstone bevaras på sin nuvarande nivå*.

I samband med naturaområdets integritet bör beaktas, att även om konsekvenserna av projektet eller planen inte vore av betydelse för en enskild naturtyp eller art som skall skyddas, så kan små eller måttliga konsekvenser för många naturtyper eller arter ha konsekvenser för områdets ekologiska struktur och funktion som helhet betraktat. Konsekvenserna behöver inte heller drabba de värdefullaste naturtyperna eller arterna i området för att vara betydande, då de kan gälla t.ex. områdets hydrologi eller vanliga arter och härigenom indirekt påverka de naturtyper och/eller arter som utgjort

⁴ Europeiska kommissionen 2000

grunden för skyddet⁵. Bedömningen av konsekvensernas betydelse för områdets integritet presenteras i tabell 3.

Tabell 3. Vaikutusten merkittävyyden arviointi alueen eheyden kannalta (Byron 2000; Department of Environment, Transport of Regions, bearbetad enligt Söderman 2003).

Konsekvensernas betydelse	Kriterier
Betydande negativa konsekvenser	Projektet eller planen har skadliga konsekvenser för området, dess sammanhängande ekologiska struktur och funktion, vilken upprätthåller livsmiljöer och populationer, enligt vilka området har klassificerats.
Måttliga negativa konsekvenser	Projektet eller planen har inga skadliga konsekvenser för området, men konsekvenserna är sannolikt negativa för de enskilda livsmiljöerna eller arterna på området.
Ringa negativa konsekvenser	Ingendera av de ovannämnda situationerna förverkligas, men små negativa konsekvenser är uppenbara.
Positiva konsekvenser	Projektet eller planen ökar pluralismen i naturen, exempelvis skapas leder mellan isolerade områden eller området istandsätts eller rekonstrueras.
Inga konsekvenser	Inga konsekvenser i negativ eller positiv riktning kan iaktas.

I tabell 4 finns kriterierna för när en plan eller ett projekt kan beviljas tillstånd och när tillstånd inte kan beviljas.

Tabell 4. Förutsättningar för att bevilja eller avslå tillstånd.

Naturtyp	Projektet försvagar skyddsnivån för naturtypen eller leder på kort eller lång sikt till att naturtypen försvinner.	Projektet har ringa konsekvenser för naturtypen som skall skyddas och hotar inte naturtypens bevarande på området.
Arter (habitatdirektivet eller fågeldirektivet)	Projektet försvagar skyddsnivån för arten eller leder på kort eller lång sikt till att arten försvinner.	Projektet har ringa konsekvenser för arten som skall skyddas och hotar inte artens bevarande på området.
Naturaområdets integritet	Projektet eller planen har negativa konsekvenser för områdets integritet, dess sammanhängande ekologiska struktur och funktion, vilken upprätthåller livsmiljöer och populationer, för vilka området har klassificerats.	Projektet eller planen har inga skadliga konsekvenser för området som helhet.

Slutledning	Tillstånd kan inte beviljas.	Tillstånd kan beviljas.
--------------------	-------------------------------------	--------------------------------

2.3 Material

Bedömningen baseras på uppgifterna i Naturadatablanketten samt andra skriftliga källor. Konsekvensbedömningen har utförts som

⁵ Söderman 2003

sakkunnigbedömning och geografisk information har använts i arbetet. Bedömningen grundar sig på utkastet till planbeskrivning, daterat 14.10.2008.

3 Plan

Delgeneralplaneområdet omfattar hela skärgårdsområdet och havsstrandszonen i Sibbo kommun (bild 1). Planeringsområdet är till sin storlek cirka 231 km², av vilket landområde cirka 39 km². Strandlinjen är cirka 400 km, av vilket skärgårdens andel är cirka 300 km.

Byggnadsplatserna för permanent boende som upptas i planen är 592 stycken på strandområdet, av vilka 8 st är nya. Det totala antalet fritidsbostäder på området är 1 589 stycken, av vilka antalet nya byggnadsplatser är 50 stycken.

Bild 1. Delgeneralplaneområdet

4 Naturaområdena och deras naturvärden

1. Svarta backens lund – Östersundoms fågelvatten

Areal: 355 ha

Områdestyp: SCI och SPA

Naturtyper enligt habitatdirektivet (ytandel %): Stora grunda vikar och sund (23 %), högörtängar (3 %), slåtterängar i låglandet (under 1 %), öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (37 %), chasmofytisk vegetation på kalkrika bergsluttningar (under 1 %) chasmofytisk

tallmyrar och mossar i mittområdena, i kanterna finns näringsrikare starrmossar och lagg. Fågelmossen och Stormossen ligger i norra delen av planområdet, på över två kilometers avstånd från planområdet. En liten del av Folkmossen, Vaxesmossens södra del, ligger på planområdet.

3. Byträsket

Areal: 18,5 ha

Områdestyp: SCI

Naturtyper enligt habitatdirektivet (ytandel %): Naturliga dystrofa sjöar och småvatten (25 %) och Öppet välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (70 %)

Arter som listas i habitatdirektivets bilaga II: citronfläckad kärrtrollslända

Flyttfåglar: häger, årtä, lärkfalk

Byträsket är ett litet träsk med raka stränder som ligger i södra delen av Sibbo öster om Kalkstrand. Byträskets population av citronfläckad kärrtrollslända är mycket viktig med tanke på artens skydd då den finns i ett områdemellan Kymmenedalen och Västra Nyland där arten inte i övrigt förekommer. På området hittades i juli år 2000 den sällsynta dykarskalbaggen (*Graphoderus cinereus*), som tidigare endast har påträffats på några platser i Nyland, Västra Finland och Birkaland. Skyddet förverkligas med stöd av naturvårdslagen.

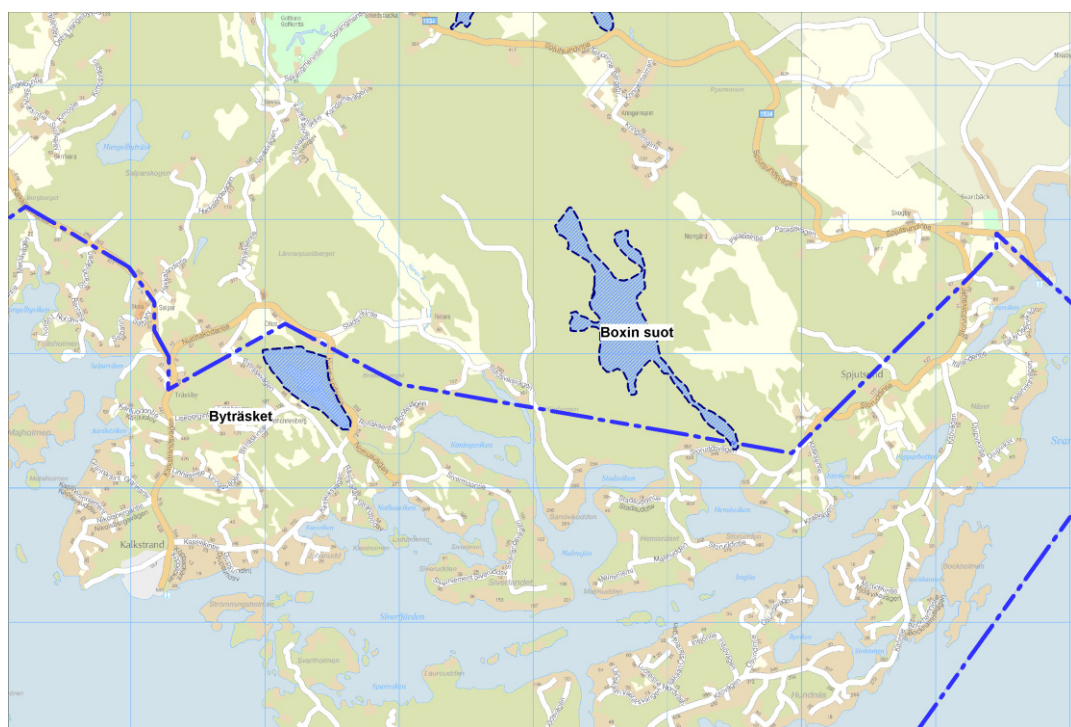

Bild 3. Box myrar och Byträskets Naturaområde i förhållande till planområdet (planområdet = blå genombruten linje).

4. Söderskärs och Långörens skärgård

Areal: 18 219 ha, av vilket landområden 149 ha

Områdestyp: SCI och SPA

Naturtyper i habitatdirektivet (andel areal %): Sublittorala sandbankar (under 1 %), rev (under 1 %), årlig vegetation på driftvallar (under 1 %), perenn vegetation på steniga stränder (under 1 %), vegetationsklädda havssklippor vid Atlantkust eller Östersjökust (under 1 %), rullstensåsar i Östersjön med littoral och sublittoral vegetation (under 1 %), skär och små öar i Östersjön (1

%) boreala strandängar vid Östersjön (under 1 %), Boreala sandstränder med perenn vegetation vid Östersjön (under 1 %) och Fennoskandiska artrika torra till halvtorra låglandsgräsmarker (under 1 %).

Arter som listas i habitatdirektivets bilaga II: gråsäl

Arter i fågeldirektivets bilaga I: fisktärna, silvertärna och skräntärna.

Flyttfåglar: snatterand, roskarl och rödbena.

Till Naturaobjektet hör

- 1) Söderskärs naturskyddsområde
- 2) Långörens naturskyddsområde med omkringliggande vattenområden
- 3) Kölhällen och Stora Kölhällen med vattenområden från Långören söderut
- 4) Pellinge yttre skärgård, bl.a. Tunnholmens naturskyddsområde
- 5) Sandkallan, Yttre Hällkallan, Yttergrundet, Storgrundet och Inre Hällkallan med omgivande vattenområden.

Områdena bildar en helhet, i vilken ingår fåglarnas häcknings- och rastplatser samt viktiga områden med tanke på skyddet av gråsälen. Söderskärs naturskyddsområde gränsar till planområdet.

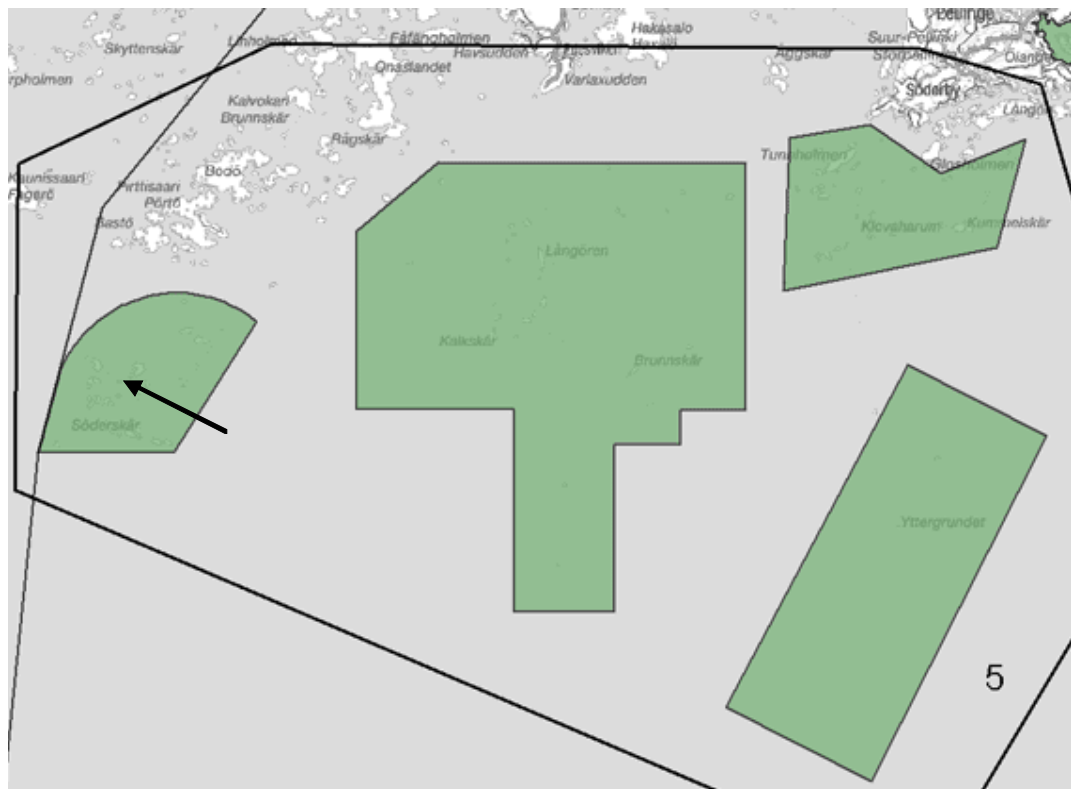

Bild 4. Söderskärs och Långörens skärgård. Söderskärs naturskyddsområde är utmärkt med en pil.

5 Konsekvenser

5.1 Svarta backens lund och Östersundoms fågelvatten

Naturaområdet ligger öster om delgeneralplaneområdet. Direkta konsekvenser för Naturaområdet uppstår inte. De indirekta konsekvenserna är ringa, eftersom det inte kommer att göras stora ändringar i den nuvarande markanvändningen i närheten av Naturaområdet. På AP-området i västra delen av Ryssberget har anvisats ett nytt egnahemshus och på Kärningholmen en ny fritidsbostad. Man kommer inte att röra sig mera på Naturaområdet än nu. I första hand handlar vistelserna på området om friluftsliv. Båttrafiken ut

från planområdet sker i riktning bort från naturaområdet. De skadliga verkningarna på de skyddade arterna ökar inte väsentligt som följd av planen och skadeverkningarna är ringa eller betydelselösa.

5.2 Box myrar

Naturaområdet har beteckningen SL/nat/3 (bild 5). Det sydliga skogsområdet på myren har beteckningen M-1⁶. Förverkligandet av planen ändrar inte på karaktären eller särdragen för Folkmossen som hör till naturaområdet. Kärrets hydrologi bevaras i nuvarande tillstånd, då markanvändningen av kärrets flödesområde inte ändras från nuläget. Konsekvenserna som planen medför är ringa eller betydelselösa för den skyddade naturtypen eller arterna.

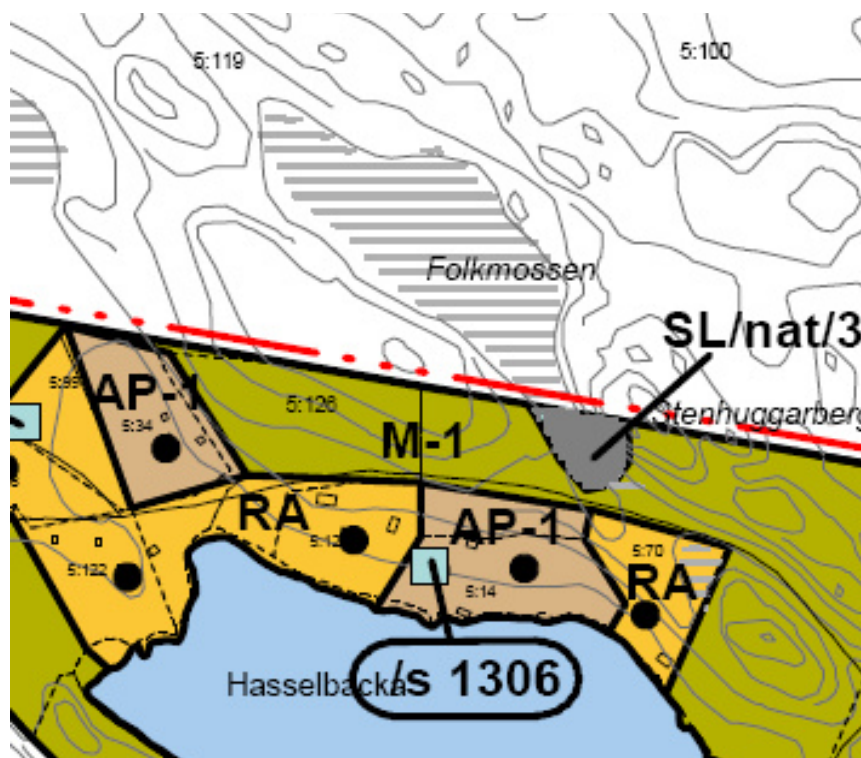

Bild 5. Utdrag ur planutkastet. Den svarta punkten på AP- och RA-områdena anger utnyttjad byggnadsrätt.

5.3 Byträsket

Naturaområdet har beteckningen SL/nat/4 (bild 6). Områdena som omger träsket har beteckningen M-1 i planen.

Inget nytt byggande har anvisats i närheten av Byträskets naturaområde och markanvändningen på området ändras inte från nuvarande situation. Sålunda bör förutsättas att särdragen för träskets hydrologi och flödesområde inte ändras som följd av att planen förverkligas. Konsekvenserna för de skyddade naturtyperna och arterna är ringa eller obetydliga till sin art.

⁶ M-1: Område på strandzonen med företrädesvis mark och skog. Området är i första hand avsett för jord- och skogsbruk. Annat byggande än sådant som tjänar det huvudsakliga användningssyftet är förbjuden. Den övriga byggrätten har för var och en markägarehet överförs till områdena AP-1, RA, RA-1, RA-2 och RV

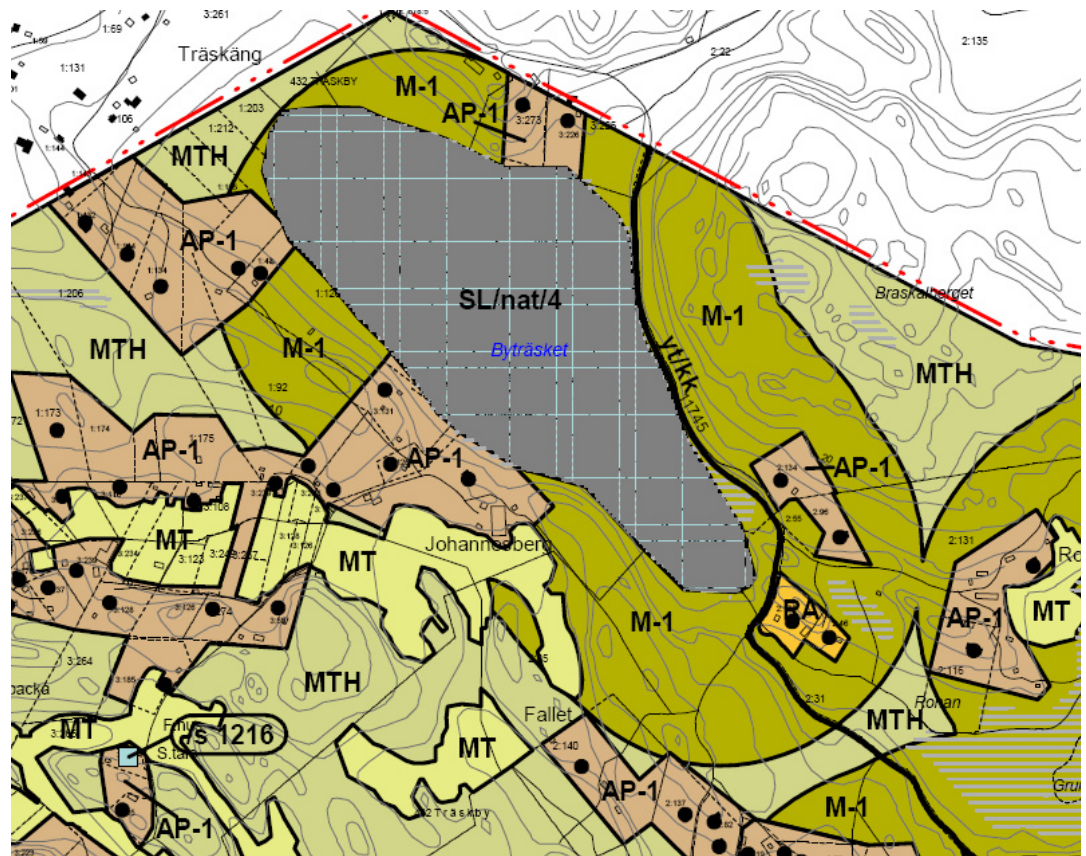

Bild 6. Utdrag ur planutkastet. Den svarta punkten på AP- och RA-områdena anger utnyttjad byggnadsrätt.

5.4 Söderskärs och Långörens skärgård

Planen orsakar inga direkta konsekvenser för Naturaområdets naturvärden. De indirekta konsekvenserna ändrar inte väsentligt jämfört med nuläget. Holmarna som ligger nära Söderskärs naturskyddsområde har beteckningen VP - (park) (Gråskär och Falkishället). Beteckningen härstammar från stranddetaljplanen för området. Markanvändningen på Sandholmen, Torskholmen och Kajholmen ändras inte från nuläget. Det finns redan fritidsbostäder på holmarna.

Konsekvenserna för de skyddade naturtyperna och arterna är ringa eller obetydliga till sin karaktär.

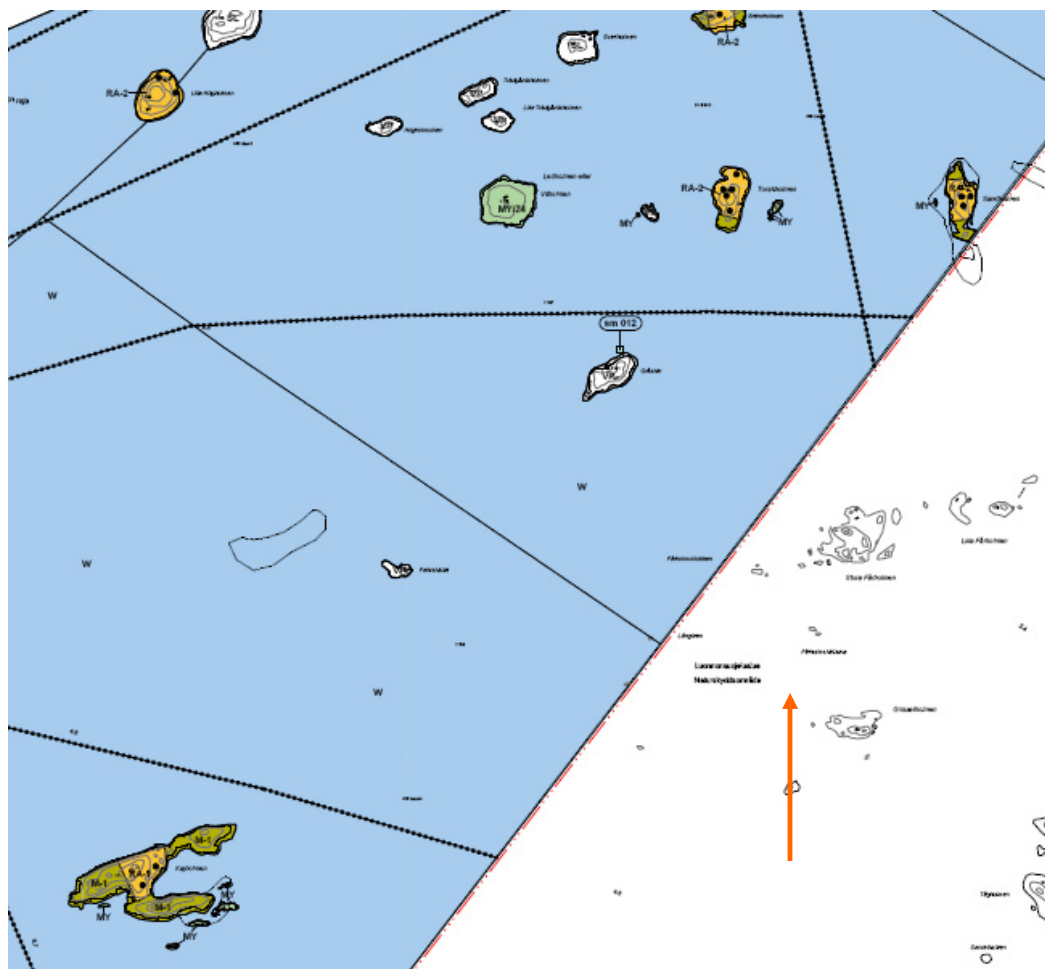

Bild 7. Utdrag ur planutkastet. Bilden visar Söderskärs naturskyddsområde (området som pilen pekar på) i relation till planområdet. Den svarta punkten på RA-området anger utnyttjad byggnadsrätt.

5.5 Konsekvenser som orsakar skada på Naturaområdena

Förverkligandet av planen skadar inte de bedömda Naturaområdena, de enhetliga ekologiska strukturerna och funktionerna eller förverkligandet av skyddet på lång sikt. Skador uppkommer inte på områdena eller är mycket ringa.

6 Samverkan

Konklusionen om Naturabedömningen i Generalplanen för Sibbo 2025 är att generalplanen inte märkbart försvagar de naturvärden som Naturaområdena på Sibbo kommuns område har grundats på. På basen av detta kan konstateras att Delgeneralplanen för skärgården och kusten och Generalplanen 2025 för Sibbo varken innebär konsekvenser för Naturaområdena eller märkbart försvagar områdenas skyddsvärden.

7 Sammandrag

Konsekvenserna av Delgeneralplanen för skärgården och kusten för Byträsket, Box myrar, Svarta backens lundar – Östersundoms fågelvatten samt för Söderskärs och Långörens skärgård som ligger inom naturaområdet är mycket ringa och planen innebär inga märkbara försämringar av de naturvärden för vars skydd dessa Naturaområden införlivats i nätverket

Natura 2000. Då försämringen inte är betydande föreligger inget hinder utgående från 66 § i naturskyddslagen för godkännande av planen.

FCG Finnish Consulting Group Oy

Timo Leskinen

DI, chef för distriktskontoret

Uppgjord av:

Jari Kärkkäinen
FK, biolog